گفتوگۆ لەگەڵ نووسەر ئارام کاکەی فەلاح ... سازدانی / شاخەوان سدیق

ئارام کاکەی فەلاح:
نووسەر بوونەوەرێکی ئاڵۆز و پەرش و بڵاوە، کتێب نەبێ هیچ شتێکی تر کۆی ناکاتەوە

لە دونیای ئەدەبی ئەمەداو بەتایبەت لە بواری نوسینی چیرۆکدا (ئارام کاکەی فەلاح) یەکێکە لە ناوەدیارو دەنگە جدیەکانی ئەو بوارە، بۆ ئەم ساڵیش و لە چوارەمین فێستیڤاڵی ئەندێشەدا، خەڵاتی چیرۆکی پێبەخشرا، بۆ ئاگاداربوونی زیاتر لە دونیای ئەدەبی ئەو نوسینەکانی ئەم دیدارەمان لەگەڵ سازدا.

پرسیاری یەکەم: لە وتارێکدا (شێرزاد حەسەن) دەڵێت:مومکین نییە مرۆڤ پاش خوێندنەوەی هەر کتێبێك بەشێك لە دونیا بینییەکانی نەگۆڕێت. بەڕێزیشتان لە نووسینێك دەربارەی ناسینی کتێبەوە دەڵێن:ئەوەی ڕۆژێ دەستی بردو کتێبێکی بە چێژەوە خوێندەوە، ئیدی قەت وەك خۆی لێ نایەتەوە. مەبەستمە بپرسم:کتێب بۆ لە ژیانی مرۆڤدا گرنگە؟، ئەم سیحرە، ئەم جادووە چییە کتێب لە مرۆڤی دەکات و دەیگۆڕێ بۆ کەسێکی دیکە؟

ئارام کاکەی فەلاح: لە چیرۆکی (ژنی ژێر باران)دا وتەیەکی ژنە نووسەری فەرەنسی تیایە بە ناوی (مادام دی سڤێنگە)، کە لە ناوەڕاستی سەدەی حەڤدەهەمدا ژیاوە و بە نووسینی نامەکانی، بە تایبەتی نامەکانی بۆ کچەکەی، زۆر بەناوبانگە و دەڵێ: هەتا کتێب هەبێ خۆمان هەڵناواسین.لە ڕاستیدا لای من کتێب ئەو ماڵە ڕەمزییەیە کە مرۆڤ هەمیشە هەیەتی و دەتوانێ بچێتەوە ناوی و دەرگاکەی پێوە بدات وهەست بە ئارامیی بکات. ئەو ئاوێنە سیحرییانەیە لە جیاتی سیمای دەرەوەت دەتوانی لە خۆت بڕوانیت و ترس و هاوار و نائومێدییەکانتی تێدا بدۆزیتەوە. یان دۆستۆیڤسکی وتەنی ئەو نهێنییانەی تێدا بدۆزیتەوە کە مرۆڤ تەنانەت جورئەتی ئەوەی نییە لەگەڵ خۆیشیدا باسیان بکات. کتێب ئەو زەوییەیە کە دەتوانی خەونەکانتی تێدا بچێنی. ئەو سەفەرانەیە کە ناتوانی خۆت بیانکەیت، ئەو سەفەرانە بە نێو سەدەکاندا، بە نێو وڵات و شارەکاندا. ئەو

کەسانەی بۆ ئەوەی بیانناسیت، دەبنە بەشێکی گرنگی ژیانت. کتێب چەندێ گرنگە بۆ ناسینی دونیا، هێندەش گرنگە بۆ ناسینی خۆت. کتێب دەستکاری هەندێ شوێن دەکات کە وا دەکات لە خۆت زیاتر نزیکت بکاتەوەو زیاتر بەو مرۆڤەی ناو خۆتت ئاشنا بکات. بۆیە ئەوانەی پەیوەندییەکی قووڵیان بە کتێبەوە نییە، بە خۆیان زۆر غەریبن. ئەوانەی کتێب ناخوێننەوە، چونکە سەیری خۆیان زۆر ناکەن، زۆر قسە دەکەن و بە گشتی کەسانی زۆرە بڵێن.

پرسیاری دوو: زۆر جار دەوترێت کاتێك مرۆڤ دەستی بە هێنانەدی خەونەکانی ناگات، پەنا بۆ نووسین دەبات. بەختیار عەلیش لە دیدارێکدا دەڵێت(مرۆڤ کاتێك لە هەموو شتەکان فاشیل دەبێت روو دەکاتە نووسین و دەبێت بە نووسەر). بەڕاستی نووسەر بوون دواکارتی فشاری مرۆڤە بۆ بەردەوام بوون لە ژیان؟ یان نووسین بۆ دەستڕاگەیشتنی مرۆڤە بۆ ئاشنابوون بە دیوێکی تری ژیان و کەشف بوونی دونیایەکی نوێیە؟مەبەستمە بپرسم تۆ بۆ دەنووسیت؟ نووسین وەڵامدەرەوەی چ پرسیارێکی تۆیە لە ژیان؟

ئارام کاکەی فەلاح: نووسین وەك عەشق وایە، تەنها ئەو کاتە هەستی پێ دەکەی کە لەناو زیندانەکەیدایت. لەمەوە دەمەوێ بڵێم کە نووسین بڕیارێکی پێش وەخت نییە. نووسەری راستەقینە ناتوانێ بڵێ ئیتر من لە بەیانییەوە دەبم بە نووسەر، یان گەورە بم دەبم بە نووسەر. مرۆڤ کاتێ پێ دەزانێ نووسەرە، کە ئیتر لە هەموو شتێکی تر دەستی شتووە. رۆژێ هەست دەکەی تەواو بە تەنیا ماویتەوە، یان لەناو دەیەها کەسدایت و تەنیایت. هەست دەکەی هیچ شتێکی تر سوودی نەماوەو کەس گوێ ناگرێت لاپەڕەە سپییەکەی بەردەمت نەبێت. کتێب نووسین ئەو پەرچەکردارەیە بەرامبەر ناعەدالەتییەکانی دونیا، بەرامبەر برین و خواروخێچییەکانی. ئەو هاوارانەیە کە کەس ئامادە نییە بیبیستێت. من دەنووسم، چونکە هەست دەکەم بەشێکی زۆری من بە نووسین نەبێت قسە ناکات. نووسەر بوونەوەرێکی ئاڵۆز و پەرش و بڵاوە، کتێب نەبێ هیچ شتێکی تر کۆی ناکاتەوە.

پرسیاری سێ: گوستاف فلوبێرلە شوێنێکدا دەڵێ:(مادام بۆڤاری خۆمم). منیش زۆر جار لە خوێندنەوەی چیرۆکەکانی تۆدا، وێنەی خۆت دەبینم و ئامادەییتان وەك کاراکتەر لەناو چیرۆکەکاندا دیارە، بە تایبەت لەناو چیرۆکی (باوکی ناو تەلەفۆن)دا. دەمەوێ بزانم تا چەند بۆچوونەکەم ڕاستە؟ تۆ دەتەوێت چیرۆکی خۆت بنووسیتەوە یان هی ئەوانی تر؟

ئارام کاکەی فەلاح: وەك لە زۆر شوێنی تریش باسم کردووە، مرۆڤ ناتوانێ خۆی لە نووسینەکانی بهێنێتە دەرەوە. کە سەیری ژیانی گارسیا مارکیزو ئەو شوێنەی لێی دەژیا، دەکەین،ئەوسا تێدەگەین کە ژیانی ئەم نووسەرە بە چۆی لەناو ڕۆمان و چیرۆکەکانیدایە. من تا بیرەوەرییەکانی ئانا دۆستۆێفسکایام نەخوێندبووەوە، بڕوام نەدەکرد دۆستۆێفسکی هێندە لەناو کتێبەکانیدا بێت. تۆ هەر سەیری دوو ڕۆمانی بکە،(بیرەوەرییەکانی ماڵی مردووان هی ساڵی ١٨٦٤ و قومارچی هی ساڵی ١٨٦٦) ،ئینجا بۆت دەردەکەوێ سێبەری ئەم پیاوە لەهەموو شوێنێکی ئەم دوو ڕۆمانەیە. من لە پراگ ئەو کەلاوەو ماڵ و ژوورە ڕووخاوانەم بینی کە کافکا تەمەنێکی زۆری ژیانی تێدا بەسەر بردبوو، ئەو شوێنانەی کە لێی دەژیا و دەنووسی، ئینجا لە نووسینەکانی باشتر تێگەیشتم و زانیم کە زۆربەی چیرۆك و ڕۆمانەکانی باسی ژیانی پڕ برین و پەڕپووتی خۆیەتی. بێگومان ئەمانە هەموویان بێ ویستی نووسەر خۆی دێنە کایەوە. منیش وەك هەر نووسەرێکی تر بێ ویستی خۆم بەشێکی زۆرم لەناو چیرۆك و ڕۆمانەکانمدایە. بەڵام ئەم باس کردنە، باسکردنێکی بایۆگرافی و ژیانی تایبەتی نییە، هێندە هەیە دەبێ لەشوێنێکی تردا بۆی بگەڕێین، ئەم شوێنەش یادەورییە.دوایش ئەم خودە هێندە لە نێوان دیۆەکان و ئەوانی تردا دەتووێتەوە کەهەر باس کردنێکی خود، چەندەها کەسی تر خۆی تێدا دەبینێتەوە.

پرسیاری چوار: لە دیدارێکدا خۆزانی (مەحموود دەوڵەت ئابادی) باس لەسەر وەختی نوسینی ڕۆمانی(کلیدەر) دەکات و دەڵێ: شەوێك نیوەشەو خەبەرم بووەوە، مەحموود بە کوڵ دەگریا، پێم وت خێرە چی بووە بۆ دەگریت؟ وتی یەکێ لە پاڵەوانەکانم مرد کە نەدەبوو بمرێت. تۆش لە پێشەکی یەکێ لە کتێبەکانتا دەڵێیت: زۆر بە وردی وچۆی لەگەڵ پاڵەوانەکانم دەژیم ولاتان سەیر نەبێ گەر بڵێم لەگەڵ نووسینی هەر چیرۆکێکدا نەخۆش دەکەوم. مەبەستمە بزانم تا چەند ڕووداو وکاراکتەر لە دەرەوەی ئیرادەی نووسەر لە دەقدا خۆیان فەرز دەکەن؟

ئارام کاکەی فەلاح: دەزانی گارسیا مارکیز هەمان چیرۆك دەگێڕێتەوە کە مارسیدیسی ژنی شەوێك هەڵدەستێ و دەبینێ مارکیز دەگری و لێی دەپرسێ چی ڕوویداوە؟ ئەویش دەڵێ : پاڵەوانێکی خۆمم لە ناو ڕۆمانەکەدا کوشت. ناچار بووم، مێرسیدیسی ژنیشی تا بەیانی لای دادەنیشێ و دڵی دەداتەوە. ئەم قسەیە لە کتێبێکدایە کە دیدارێکی دوورودرێژە لەگەڵ نوسەردا و هەموو کتێبەکە بۆ دیدارەکە تەرخان کراوە. بەهەر حاڵ ئەوە لای من وایە کە لەدوای نووسینی هەر چیرۆکێك

و ڕۆمانێك من تەندرووستیم تێك دەچێ و نەخۆش دەكەوم، هاوڕێ نزیكەكانم ئەوە دەزانن و من هەندێ جار بە گاڵتەوە پێیان دەڵێم كە من دوای نووسینی هەر چیرۆكیك، چوار تا پینج كیلۆ كەم دەكەم ونووسینی چیرۆك لای من بۆ ڕێجیم باشە، بۆیە پیشنیار دەكەم ئەوانەی دەیانەوێ وەزنی خۆیان دابەزێنن، بێن و چیرۆك بنووسن و بە چڕی و بە قووڵی لەگەڵ كاراكتەری ناو چیرۆكەكانیاندا بژین، كاتێك نووسەر وا بە قووڵی، بەو جۆرەی من مەبەستمە لەگەڵ چیرۆكەكەیدا دەژی، ئەوا نووسینی زەحمەتتر دەبێت، چونكە ئەرك و پێداویستی لەسەرت زیاتر دەبێ و گەر ئەوسا شتێكی واش هاتە پێشەوە كە وای لێ كردی بڕیارێك بدەی بۆ نەمانی یەكێك لە كاراكتەرەكان، ئەوسا وەك دەبینی كاراكتەری ناو چیرۆك و ڕۆمانەكان وەك كاراكتەرەكانی دەرەوەی تێكستی لێ دێ و نەمانی ئەوانیش ژانێكی گەورەت پێدەگەێنێت.

پرسیاری پێنج: لە ئێستادا ڕۆژانە و لە بڵاوكراوەكاندا بەر چەندین تێكست بە ناوی چیرۆكەوە دەكەوین، بەڵام كاتێ بەدوای چیرۆكی جددیدا دەگەڕێن، چیرۆكی جددیمان زۆر كەمە. بە بۆچونی بەڕێزتان ئەم زۆر و بۆرییە هی چییە؟

ئارام كاكەی فەلاح: سارتەر لە ساڵی ١٩٤٧ دا كتێبێكی هەیە بە ناوی (ئەدەب چییە)، لەوێدا بەراوردێك دەكات لەنێوان نووسەر و دانەردا دەڵێ: مەرج نییە هەموو دانەرێك، نووسەر بێت. منیش لەسەر هەمان بۆچوونی سارتەر دەمەوێ بڵێم، دەبێ ئێمەش بەراوردێك بكەین لەنێوان نووسینی چیرۆك و چیرۆك نووسدا و بە بڕوای من مەرج نییە هەموو ئەوانەی چیرۆك دەنووسن و تەنانەت كتێبی چاپكراویشیان هەیە وەك كۆمەڵە چیرۆك بە چیرۆكنووس لەقەڵەمیان بدەین. با بێمەوە سەر زۆر و بۆرییەكەو لەچەند خاڵێكدا كۆیان بكەمەوە. یەكێ لەو خاڵانە ئەوەیە كە بەڕاستی نووسینی چیرۆكی جوان زەحمەتە. هەر خۆی هونەری گێڕانەوە كارێكی سەختە و بەهرەو لێزانین و ماندووبوونێكی زۆری دەوێ و كارێكی هەتا بڵێی پڕووكێنەرە. دووم هێ ئاستی خراپی ئەو گۆڤار و ڕۆژنامانەن كە زۆربەی ئەوانەی سەرپەرشتی دەكەن ئاگایەكی زۆر قووڵیان لە ئەدەب نییە و شایستەی ئەو شوێنە گرنگە نین كە ڕای خۆیان لەسەر ئەو ژانرە گرنگەی ئەدەب دەربڕن و زۆربەیان زمانێكی زیندووی بیانی نازانن و ئاگایان لە ئاستی ئەدەبی جیهانی كەمە خوێنەرێكی تەمەڵن، بۆیە هەر تێكستێكیان بە ناوی چیرۆكەوە بۆ بێت، بە كارێكی ناوازەو داهێنەرانە لەقەڵەمی دەدەن و بڵاوی دەكەنەوە، بۆیە ئەوان لای من هۆكارێكی زیندووی ئەو زۆرو بۆرییەن و لێپرسراوی یەكەمی ئەو ناشرینییەن. هۆكاری سێیەم، دەتوانم ئەو گروپ چێتییەی

ناو ئەدەبی کوردی دەستنیشان بکەم، کە هاورێیەتی و پیاهەڵدانی درۆ زیاتر بوونەتە هێنانە پیشەوەی هەندێ تێکستی خراپ، کە ماوەیەك سەرقاڵ و بێزارت دەکات و ئیتر بۆ خۆی ون دەبێت. بەڵام ئەوەیان لای من زۆر گرنگ نییە، چونکە هیچ تێکستێکی خراپ بە مەدح و پیاهەڵدان ناژی، بەڵام لەوە نیگەرانم کەئەم جۆرە ئەدەبە تەواو ئەدەبی کوردی داپۆشیوەو بەخۆی و وەهمەکانییەوە خوێنەری ئێمەی سەرقاڵ کردووە و ئاستی چێژی ئینسانی ئێمەی لە تێکستی جوان دابەزاندووە و لەسەدا نەوەدی خوێنەری ئێمە نازانێ تێکستی جوان چییە؟ یەکێکی تر لە هۆکارەکانی ئەم دە پازدە ساڵەی دوایش، دەرکەوتنی تۆڕێکی کۆمەڵایەتی وەك فەیس بووك و دەست خۆشییەکانێتی، نووسەرو خوینەری وا ساویلکە هەیە کە هێز و جوانی نووسین بە لایك و دەست خۆشییە درۆکانی ناو فەیس بووك دەپێوێت و بەو جۆرە خۆی لێ دەبێتە نووسەری چیرۆك و لە هەمان کاتدا رۆمان نووس و رۆژنامە نوس و وەرگێرو دەیەها شتی تر. هۆکاری تریش زۆرن، بەڵام ئەوەندە جارێ بەسە.

پرسیاری شەش: زۆر جار لە چیرۆکەکانتا کۆتایی کراوە هەیە، خوێنەر چاوەرێی بەشی تری چیرۆکەکانت دەکات.وەك بۆ نموونە چیرۆکی (ژنی ژێر باران). بە ڕاستی نەدەکرا کۆی بەشەکانی ئەم چیرۆکە و هەندێ لەوانی تریش پێکەوە وەك ڕۆمان بنووسرانایە؟ ئەمە ویستی خۆتە خوێنەر تامەزرۆ بکەیت و وای لێ بکەیت چاوەڕێ بکات تا بەشێکی تری چیرۆکەکە؟ یان بێ ویستی خۆت ئەمە روودەدات؟

ئارام کاکەی فەلاح: بێگومان زۆربەی زۆری ئەو چیرۆکانەی من نووسیوومن، دەمتوانی بیانکەم بە رۆمان و ئێستاش دەتوانم بە شێوەی ڕۆمان بیاننووسمەوە، تۆ باسی(ژنی ژێر باران) دەکەیت، منیش نەك تەنها ئەو چیرۆکە کە سێ بەشیم لێ نوسیووە و بەشی سێیەمیم تێکەڵاوی چیرۆکی نووسینەوەی دێك کردۆتەوە، بەڵام هەموو چیرۆکەکانی تریشی وەك (گوڵەکانی دۆزەخ، نووسینەوەی دێك،من و کامێراکەم،باوکی ناو تەلەفۆن،ئەو کوڕەی لە زۆر کەس دەچێت،دزینی خەونەکان و من بە بووکێکی گەورەوە) بە رۆمان بنووسیایە، بەڵام ڕاستت بوێ، من هەر رۆمانێك بتوانم بە چیرۆك بنووسم، ئەوا وا دەکەم و بە چیرۆك دەیاننووسم با چەند بەشێکیش دەرچن. ئەوە بۆ من گرنگ نییە خاوەنی چەند رۆمان دەبم، بەڵکو ئەوە بۆ من گرنگە خاوەنی چەند چیرۆکێکی جوانم. چیرۆکێکی جوان، بە دە رۆمان ناگۆڕمەوە، بەڵام ئەم رۆمانەی دوایم(سیزیف، ئەو کوڕەی دوو دڵی هەیە)بە چیرۆك بۆم نەنووسرا بۆیە بێ ویستی خۆم درێژ بووەوە بۆ رۆمان. هەر چەند پێشم خۆش بوو بە رۆمان، بۆ ئەوەش خۆم بڕیار

نادەم، بەڵکو نووسینەکە خۆی بڕیار دەدا، قەت ئەو بەشانەی چیرۆکەکانم، کە لە یەکەوە دەبنە دووان سیان، بۆ تامی ..تامی و تامەزرۆیی خوێنەر نایانووسم، بەڵکو پێویستییەکەی ڕۆحی خۆمە وا دەکات درێژ ببنەوە تا ناکۆتا.جۆر و کاراکتەری ئەو چیرۆکانەی من دەیانووسم وا فەرز دەکاست تا ناکۆتا درێژ ببنەوە.، من تەنانەت ڕۆمانی (سیزیف ئەو کوڕەی دوو دڵی هەیە)، لەناو خۆیدا چەندەها ڕۆمانی تری هەڵگرتووە، چەندەها بەشە ڕۆمانی نەنوسراوی تیایە، هەر کاتێ بیەوێ بانگم دەکات تا بینووسمەوە. هیچ شتێ سنوور بۆ ئەو خەیاڵ و نوسینانەی من دانانێت مەرگ نەبێ، بۆیە تا من بژیم و توانای نووسینم هەبێ ئەوانیش دریژ و درێژتر دەبنەوە و بەشی تر لەدایك دەبێت.

پرسیاری حەوت: لە ئێستادا ئێوە یەکێکن لە دەنگە جددییەکانی ناو چیرۆکی کوردی و خاوەن خوێنەری تایبەتی خۆتانن.دەکرێت لێرەوە بە خوینەرەکانتان بڵێن، پڕۆژەی ئایندەتان چییە و خوێنەرەکانتان بەم زوانە چیرۆکی تازەتان دەخویننەوە؟

ئارام کاکەی فەلاح: بەڵێ ماوەیەکی تر چیرۆکێکی تازەم بە ناوی (کارگەی تووڕەیی) لە گۆڤارێکی تازەدا بڵاودەبیتەوە و لەوێدا خوێنەران بەر تەکنیکێکی تازەم دەکەون لە ناو چیرۆکدا کە دەتوانم ناوی بنێم (تەکنیکی شانۆیی لەناو چیرۆکدا).پڕۆژەی نووسینی ترم زۆرە و ڕۆمانێکی تازەم بە دەستەوەیەو گەر بۆم کرا وەك چیرۆك بینووسم ئەوا دەیکەم، گەر نەمتوانی ئەوا دەیکەم بە ڕۆمان.

پرسیار: لەوەڵامی پرسیاری شەشدا دەڵێیت(هەندێك چیرۆك هەبووە دەمتوانی بیکەم بە ڕۆمان و هەندێك لە ڕۆمانەکانیش دەمتوانی بە شێوەی چیرۆك بنووسم)دەپرسم گۆڕینی چیرۆك بە ڕۆمان و گۆڕینی ڕۆمان بە چیرۆك ئەوەندە کارێکی ئاسانە؟دەتوانی بە وردی باس لە جیاوازییەکانی چیرۆك و ڕۆمانمان بۆ بکەیت؟

ئارام کاکەی فەلاح: بێگومان هێندە ئاسان نییە، بەڵام وەك لە پێشدا وتم، کاراکتەری ئەو جۆرە چیرۆکانەی من دەیانووسم، بە پێی ئەوەی تەکنیکێکی کراوەیان هەیە، ئەگەری درێژبوونەوەیان هەیە تا ناکۆتا، ئەگەری ئەوەی هەمیشە بژینەوە ناو ژیانی ئێستا، ئەگەری خۆتازەکردنەوە، ئەگەری ژیان خۆی لەهەمووی گرنگترە، کۆمەڵێك کاراکتەر هەمیشە ئەگەری ئەوەیان هەیە بژینەوە بەردەمت وهەناسەت لێ قەرز بکەن و بڵێن بمانووسە ئێمە نەمردووین.من گەر بتوانم ژنی ژێر باران بە سێ بەش بنووسم، بۆ ناتوانم بیکەم بە ڕۆمان؟بە تایبەتی

ژنی زۆر بارانێك كە چیرۆكەكەی قەت تەواو نەبێت. من گەر غەریب ریكۆرد بە سێ بەش بنووسم، بۆ ناكرێ بەشێوەی رۆمان بینووسم بە جۆرێك ئەم كاراكتەرەم هەمیشە دێتەوەو دەچێتە ناو چیرۆكەكانی تریشمەوە؟ لەكاتێكدا من خۆم رۆمانیش دەنووسم، دەزانی بۆ یەكێ نووسەری هەردوو جۆرەكە بێت، ئەوە دەزانێ كە چیرۆك و رۆمان هێندە دوو دونیای لێك جیاواز نین. ئەوە لای ئێمەی كورد چونكە رۆمان تەمەنێكی هێندە كورتی هەیە، لامان زەحمەت ترە و وا دەزانین چیرۆك نووسین ئاسانترە، بەڵام راستت بوێ پێچەوانەیە. گەركەمێك لە پێوانە گشتیەكانی چیرۆك و رۆمان قسە بكەم، دەتوانم بڵێم كە چیرۆكێكی درێژ(نۆڤێل كە لە بنەڕەتدا وشەیەكی ئیتاڵییەو لە نۆڤلاوە هاتووە كە بەمانای هەواڵ دێت، یان بە لاتینێكەی پروسە كە مەبەست لێی جۆرێك گێڕانەوەیە كە هەناسەیەكی درێژی تێدایە) دەتوانی بۆ چل و نۆ لاپەڕەیەك درێژ بێتەوە، دوای ئەوە دەكرێ لە پەنجاوە ناوی بنرێت رۆمانی كورت.

هەرچەند من خۆم زۆر بڕوام بەم جۆرە پێوانانە نییە.ئیشی رۆمان ئیشێكە لە ئاسۆیەكی فراوانتردا، لە یاریگایەكی فراوانتردا، لەگەڵ كۆمەڵێك كاراكتەری زۆرتردا، لەگەڵ جیاكردنەوەی بە چەند بەشێك و هەر بەشێكیش دەكرێ باسێكی سەربەخۆ بێت، دوایی بە تەكنیكێك ئەم بەشانە پێكەوە ببەسرێتەوە،بەڵام لە چیرۆكدا دەكرێ یەك بەسەرهاتت هەبێ و یەك كاراكتەر،یەك هەناسە، یەك رووداو، یەك چوونە ناوەوە، یەك كۆتایی، یەك گرێچن، یەك سەرەتا، بەڵام ئەمە كاری نووسین ئاسانتر ناكات، چونكە لە چیرۆكێكی جواندا دەبێ حیساب بۆ هەموو ڕستەیەك و بۆ هەموو وشەیەك بكەیت، دەبێ هیچ شتێكی زیادەی تێدا نەبێت، لە كاتێكدا لە رۆمانێكی ئاساییدا دەتوانی چەندها لاپەڕە بە وەسف پڕبكەیتەوە، دەتوانی چەندەها شت بڵێیت كە دەكرێ نەیانڵێیت، وەك سیاسییەك چۆن دەتوانی سەعاتێك قسە بكات و هیچیش نەڵێت، رۆمان نووسێكیش دەتوانی چەندەها لاپەڕە بنووسێت و هیچیش نەڵێت، نەك تەنها نووسەران، بەڵكو خوێنەرانی رۆمانیش ئەوە دەزانن كە رۆمان پرێتی لە شتی زیادە، كە دەكرێ فڕێیان بدەیت و هیچ كارێكیش نەكات، لە كاتێكدا چیرۆكی جوان بە شێوەیەك بیناكراوە دەسكاری یەك ڕستە بكەیت دەڕمێ،بێگومان ئەم پێوانەیە بۆ زۆربەی ئەو چیرۆك رۆمانە خراپانەی ئێستا لای ئێمە دەنوسرێن و بڵاودەبنەوە ناگونجێ، پێش هەموو شتێ دەبێ ئەو سەرنجە باوە فڕێ بدەین كە نووسینی چیرۆك ئاسانتربێ لە رۆمان، بەتایبەتی ئەو جۆرە چیرۆكەی ئێستا ئێمە دەینووسین، مەبەستم چیرۆكی مۆدێرنە، هەموو ئامادەكارەییەك و هەموو ئەگەرێكی بوون بە رۆمانی تێدایە، من باسی ئەو دوو چیرۆكەی

خۆم کرد، بێجگە لەوان، تۆ سەیری چیرۆکی (من و کامێراکەم) چیرۆکی (دزینی خەونەکان)، ئەمانە بۆ نموونە وەك لە پێشەکی کۆمەڵە چیرۆکەکەشدا باسم کردووە، کە بە تەکنیکی مینی ڕۆمان نووسیومن، کەسانێکی زۆر کەم نەبێ، زۆرکەس ئاوڕیان لێ نەداوەتەوە و تێی ناگەن، تێشی بگەن، هێندە سەرقاڵن بەخۆیانەوە دوو وشە لەبارەیەوە ناڵێن، زۆر کەسیش دەیبات و بەهەڵە بەکاری دێنێت،من ئەم ماوەیە چەند چیرۆکێکم خوێندەوە بەو جۆرە تەکنیکەی من دەینووسم نووسرابوون، هێندە چیرۆکەکەیانی قەرەباڵەغ کردبوون، یەکسەر تێدەگەی کە ئەم برادەرانە لەم جۆرە تەکنیکە تێنەگەیشتوون و بەکاری دێنن.دەستخۆشیان لێ دەکرێ و هەندێ جار خەڵاتیشی پێ وەردەگرن.

بۆ ئەوەی ئەوانەی بڕیاردەدەن لەبارەی ئەو چیرۆکانەوە، لە جیاتی ئەوە پێیان بڵێین کوڕی باش! چیرۆك وا نانووسرێ، ئەم تەکنیکە بە هەڵە تێگەیشتووی. بۆ نموونە ئەو جۆرە تەکنیکە یارمەتیت دەدا چیرۆکێك بە تەکنیکی ڕۆمان بنووسیت، بەڵام ئەم جۆرە تەکنیکە دێت و رووداوەکانت بۆ کۆدەکاتەوە و دەیهێنێتە ژێر کۆنترۆڵی نووسینەوە،بۆیە چیرۆکەکە بەم جۆرە تێکەڵ و پێکەڵ و قەرەباڵەغ نابێ، وەك چۆن رووناکییەك لە دەرەوە دێتە ناو کامێرایەکەوە و عەدەسەی کامێراکە رووناکییەکەت لە یەك خاڵدا بۆ کۆدەکاتەوە تا پەرش و بڵاو نەبێتەوە، تا عەدەسەکەشت باشتر بێ، ئەو وێنەیەی دەیگریت روونتر دەبێت، ئەو تەکنیکەش وایە رووداوەکانت بۆ کۆدەکاتەوە تا کۆنترۆڵیان بکەیت و بۆ گێڕانەوە ئاسانتر بێت، لەچەند رووداوێکەوە بێنەوە سەر یەك دوو رووداو، لە ڕۆماندا بە پێچەوانەوەیە، لە عەدەسەکەوە جارێکی تر دێتە دەرەوە و پەرش و بڵاو دەبێتەوە، لە یەك رووداوەوە دەبێتە چەندەها رووداو. لە یەك کاراکتەرەوە چەندەها کاراکتەری تر لەدایك دەبێ.بۆیە ئەگەری ئەو ئەو چیرۆکانەم و کردن و نووسینیان بە ڕۆمان کارێکی هێندە زەحمەت نییە، وەك لەچاوپێکەوتنێکی تریشدا باسم کرد، کە من بە نهێنی لابورێکم هەیە کە تەکنیکی چیرۆکی تێدا لەدایك دەبێ، جارێ وا هەیە لەدایك بوونی تەکنیکێك چەند مانگ وساڵ تێڕامان و بیرکردنەوەی وردو قووڵی دەوێت، هەندێ کەسیش دەیانەوێ بە دوو چیرۆك ئەو تەکنیکانە بەرن و بەکاری بێنن بۆ ئەوەی بەقووڵی لێی تێبگەن. وەك ماشێنێك بیدەیتە دەست قووتابییەکی نەزان لێی بخوڕیت، ئەوانەشی بریار لەسەر باشی ئەو تێکستە خراپانە دەدەن، وەك ئەو مامۆستایانە وان لەتەنیشت ئەو قوتابیانەوە دانیشتوون ولەبەر ورگ و گیرفانی خۆیان هەر خەریکی دەستخۆشی کردنیانن بەبێ ئەوەی گوێ بدەنە هەموو

ئەو ڕووداوانەی لە ڕێگا تووشیان بوون.